

معرفی ICD-DA : طبقه بندی بین‌المللی بیماریهای دهان و دندان

محترم نعمت الهی فوق لیسانس مدارک پزشکی، عضو هیئت‌علمی دانشکده بهداشت شیراز

خلاصه

طبقه بندی بین‌المللی بیماریها (ICD) ذخیره، بازیابی و تجزیه و تحلیل اطلاعات را آسان می‌کند. هدف ICD ثبت، تجزیه و تحلیل و مقایسه اطلاعات در مورد بیماریها و مرگ و میر می‌باشد. یکی از کتب تخصصی در زمینه طبقه بندی بیماریها، ICD-DA است که اطلاعات مورد نیاز کلیه کسانی که در زمینه اختلالات دهان و دندان فعالیت می‌نمایند را طبقه بندی و کد گذاری می‌نماید.

را از منابع مهم اطلاعات می‌دانند ولی میزان آشنائی آنان با کتب طبقه‌بندی بین‌المللی بیماریها خصوصاً ICD-DA بسیار اندک است.

طبقه‌بندی بین‌المللی بیماریها
(International Classification of Diseases)

برگردان تشخیص‌های پزشکی، مسائل بهداشتی و درمانهای طبی و جراحی ارائه شده، از کلمات به کدهای الفبائی - شماره ای می‌باشد که ذخیره، بازیابی و تجزیه و تحلیل اطلاعات را آسان‌تر می‌کند. هدف ICD ثبت، تجزیه و تحلیل و مقایسه اطلاعات در مورد بیماریها و مرگ و میر می‌باشد. این اطلاعات در مناطق مختلف جغرافیائی و در زمانهای متفاوت گردآوری می‌شوند. در حقیقت ICD، جهت طبقه‌بندی اطلاعات ثبت شده در اوراق بهداشتی - درمانی بکار می‌رود و هدف اصلی از این طبقه‌بندی، استخراج اطلاعات آماری مورد نیاز می‌باشد.

ICD-DA :

بطور کلی این کتاب حاصل گردآوری گروهائی از بیماریهای ICD است که حفره دهانی و مواضع مجاور آن (مثل فک، لوزتین، غدد بزاقی) را مبتلا می‌کنند و یا عوارض و تظاهراتی را در حفره دهانی و ساختارهای مجاور آن باقی می‌گذارند و یا به نحوی با حفره دهانی و ساختارهای مجاور آن مرتبط می‌باشند.

این کتاب در مراکز دندانپزشکی و مراکزی که دارای بخش جراحی فک می‌باشند و در بخش‌های پاتولوژی دهان و نیز جهت کدهای با جزئیات بیشتر به عوارض و تظاهرات دهانی بیماریها بکار می‌رود. طبقه‌بندی ارائه شده در این کتاب، به جز کاربرد آن در گردآوری آمار بهداشتی، در گردآوری منابع جهت اهداف آموزشی نیز مناسب می‌باشد. این منابع جهت آموزش تشخیص‌های مربوط به دهان، داروهای مرتبط با بیماریهای دهان و پاتولوژی و جراحی دهان نیز بکار گرفته می‌شود.

به ابتکار فدراسیون بین‌المللی دندانپزشکی *** و توسط WHO، در سال ۱۹۶۴ جلسه متخصصین و مشاورین دندانپزشکی برگزار شد و هدف آن ارائه طبقه‌بندی کامل بیماریهای حفره دهانی بود. طی این نشست لزوم تهیه دستورالعملی جهت

ICD-10 دهمین ویرایش طبقه‌بندی بین‌المللی بیماریها بر اساس طبقه‌بندی برتیلون* می‌باشد که سال ۱۹۸۹ توسط سازمان بهداشت جهانی منتشر شد. به منظور هماهنگی با اهداف WHO و توانائی برقراری ارتباط با این سازمان از طریق ارائه آمارهای مورد نیاز، تمام کشورها ملزم به استفاده از ویرایش جدید ICD می‌باشند.

طی پژوهشی که تحت عنوان "بررسی میزان آگاهی دندانپزشکان کلینیک دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز از وجود ICD-DA** و محتوای آن" در بهار ۱۳۷۹ انجام شد مشخص گردید که اگر چه دندانپزشکان از جایگاه ویژه طبقه‌بندی بین‌المللی بیماریها در تحقیقات آگاهی داشته و مدارک پزشکی

کاربرد ICD در حیطه دندانپزشکی تشخیص داده شد. بر همین اساس متنی تهیه و در چهار کشور مورد آزمایش قرار گرفت و سپس تجدید نظر شده و جهت استفاده عموم منتشر شد. این کتاب اولین بار در سال ۱۹۶۹ با عنوان

Application of the International Classification of diseases to Dentistry and Stomatology (ICD-DA)

به زبان انگلیسی و در سال ۱۹۷۰ به زبان اسپانیایی منتشر شد. اولین انتشار کتاب توسط WHO در سال ۱۹۷۳ و به زبان انگلیسی بود. پس از به اجرا درآمدن ICD-9 در سال ۱۹۷۸، چاپ انطباقی ویرایش دوم ICD-DA با استفاده از تجربیات بدست آمده در ویرایش اول، ضروری بنظر رسید. ویرایش سوم این کتاب به عنوان جلد ضمیمه ICD-10**** تهیه شده است.

هدف سومین ویرایش ICD-DA ارائه یک روش عملی و مناسب برای طبقه‌بندی و کدگذاری اطلاعات جهت استفاده کلیه کسانی که در زمینه اختلالات دهان و دندان فعالیت مینمایند است. این کتاب برگرفته از ICD-10 بوده و کلیه بیماریها و وضعیتهایی که به نحوی با حفره دهانی و مواضع مجاور آن مربوط است را در برمی‌گیرد. به دو دلیل عمده ICD-10 به تنهایی استفاده نمی‌شود:

۱- بیماریها و وضعیتهای مورد نظر دندانپزشکان در ICD-10 به اندازه کافی تقسیم‌بندی نشده است.

۲- چنین بیماریها و وضعیتهایی در سرتاسر ICD-10 پراکنده شده‌اند که مشکلاتی را هنگام استفاده از آنها ایجاد می‌کند.

اهداف اصلی ICD-DA :

- ۱- تمرکز توجه دندانپزشکان به لزوم ثبت تشخیص جزئی برای هر بیمار با استفاده از یک طبقه‌بندی تخصصی پایدار و جامع از بیماریهای دهان و دندان.
- ۲- ارائه یک سیستم ثبت استاندارد برای تمامی بیماریها و وضعیتهای مربوط به دهان.
- ۳- امکان‌پذیر ساختن گردآوری اطلاعات اپیدمیولوژیکی و مقایسه شیوع بیماریهای دهانی در سطح بین‌المللی و نیز گردآوری اطلاعات اپیدمیولوژیکی در مورد بیماریهای کمیاب دهان.

ساختار ICD-DA :

ICD-DA مشابه ICD یک لیست شماره‌ای و یک اندکس الفبائی دارد با این تفاوت که هر دو در یک جلد گنجانده شده‌اند و همانند ICD-10 دارای بیست و یک فصل می‌باشد. طبقه‌بندی فصول بر اساس موضع بیماری، نوع بیماری یا موارد دیگر است. این فصول در قسمت اول کتاب بر اساس شماره کد تنظیم شده است. کدهای اصلی سه کاراکتری بوده و شامل یک حرف الفبائی انگلیسی همراه با یک شماره دو رقمی می‌باشد. در قسمت اندکس الفبائی کلیه بیماریهای مربوطه بصورت الفبائی مرتب شده‌اند.

سیستم کدگذاری ICD-DA :

بطور کلی در ICD-DA از کدهای پنج کاراکتری استفاده شده است که سه یا چهار کاراکتر اول آن مشابه ICD-10 و کاراکتر پنجم مختص DA می باشد. بجای کاراکتر چهارم در

کدهای سه کاراکتری ICD-10، کاراکتر جایگزین "X" گذاشته شده و سپس رقم پنجم نوشته می شود. از پنج کاراکتر کد، دو کاراکتر آن بصورت ارقام اعشار است. تعدادی از کدهای بکار گرفته شده در کتاب طبقه بندی بین المللی تومورها (ICD-O****) در DA استفاده شده که کلیه نئوپلاسمها را اعم از خوش خیم

و بدخیم طبقه بندی می نماید. خلاصه ای از

International Histological Classification of Tumours

نیز در این کتاب استفاده شده است. رده بندی خاص مورد توجه دندانپزشکان و متخصصین بیماریهای دهان، مربوط به تومورهای ادونتوزنیک و تومورهای غدد بزاقی در پیوست ۱ و ۲ کتاب آورده شده اند.

توجه به این نکته ضروری است هر چه تشخیص ثبت شده در پرونده کاملتر و با جزئیات بیشتری باشد، کدگذاری در واحد مدارک پزشکی بیمارستانها و کلینیکها، بصورت صحیح تر و کاملتر انجام شده و در تحقیق، آموزش و ارائه آمار کاربرد بیشتری خواهد داشت.

پی نویس

x دکتر جاکس برتیلون طبقه بندی علل مرگ و میر را در سال ۱۸۹۳ انجام داد. بعدها انجمن بهداشت عمومی آمریکا پیشنهاد کرد که طبقه بندی برتیلون هر ده سال یک بار مورد تجدید نظر واقع شود.

**Application of the International Classification of Diseases to Dentistry and Stomatology

***International Dental Federation

****International Statistical Classification of Diseases and related health problems, tenth revision (ICD-10)

***** International Classification of Diseases-Oncology

منابع

1- Application of the International classification of Diseases to Dentistry and Stomatology. 3rd ed. Geneva : WHO, 1995.

2- International Statistical Classification of Diseases and Related Health problems. 10th ed. Geneva: WHO, 1994.

۳- احمدی م ، صدوقی ف : کدگذاری بر اساس دهمین ویرایش ICD . چاپ اول . تهران : انتشارات زرین ، ۱۳۷۵.

ICD-DA

Application of the International Classification of Diseases to Dentistry and Stomatology

Annex 1

Histological typing of odontogenic tumours

1. Neoplasms and other tumours related to the odontogenic apparatus¹

1.1	Benign	
1.1.1	Odontogenic epithelium without odontogenic ectomesenchyme	
1.1.1.1	Ameloblastoma	.....9310/0 ²
1.1.1.2	Squamous odontogenic tumour	.....9312/0
1.1.1.3	Calcifying epithelial odontogenic tumour (Pindborg tumour)	.....9340/0
1.1.1.4	Clear cell odontogenic tumour	.....9270/0
1.1.2	Odontogenic epithelium with odontogenic ectomesenchyme, With or without dental hard tissue formation	
1.1.2.1	Ameloblastic fibroma	.....9330/0
1.1.2.2	Ameloblastic fibrodentinoma (dentinoma) and ameloblastic fibro-odontoma	.....9290/0
1.1.2.3	Odontoameloblastoma	.....9311/0
1.1.2.4	Adenomatoid odontogenic tumour	.....9300/0
1.1.2.5	Calcifying odontogenic cyst	.....9301/0
1.1.2.6	Complex odontoma	.....9282/0
1.1.2.7	Compound odontoma	.....9281/0
1.1.3	Odontogenic ectomesenchyme with or without included odontogenic epithelium	
1.1.3.1	Odontogenic fibroma	.....
See note 1		
1.1.3.2	Myxoma (odontogenic myxoma, myxofibroma)	.....9320/0
1.1.3.3	Benign cementoblastoma (cementoblastoma, true cementoma)	.....9273/0

1-Extracted from: Kramer IR11. pindborg JJ. Shear M. Histological typing of odontogenic tumours, 2nd ed. Berlin, Springer- Verlag, 1992.

2-Morphology code of the International Classification of Diseases for Oncology (ICD-O) and the Systematized Nomenclature of Medicine (SNOMED).

ICD-DA پیوست اول

M8041/3	Small cell carcinoma. NOS Round cell carcinoma
M8042/3	Oat cell carcinoma
M805-M808	Squamous cell neoplasms
M8050/0	Papilloma NOS
M8050/3	Papillary carcinoma. NOS
M8051/0	Verrucous papilloma
M8051/3	Verrucous carcinoma
M8052/0	Squamous cell papilloma Squamous papilloma Keratotic papilloma
M8052/3	Papillary squamous cell carcinoma
M8053/0	Inverted papilloma
M8060/0	Papillomatosis NOS
M8070/2	Squamous cell carcinoma in situ NOS Epidermoid carcinoma in situ NOS Intraepidermal carcinoma NOS Intraepithelial squamous cell carcinoma
M8070/3	Squamous cell carcinoma NOS Epidermoid carcinoma NOS Squamous carcinoma
M8070/6	Squamous cell carcinoma, metastatic NOS
M8071/3	Squamous cell carcinoma, keratinizing NOS
M8074/3	Squamous cell carcinoma, spindle cell
M8075/3	Squamous cell carcinoma, adenoid type
M8076/2	Squamous cell carcinoma in situ with questionable stromal invasion Epidermoid carcinoma In situ with questionable stromal invasion
M8076/3	Squamous cell carcinoma, Microinvasive
M8080/2	Queyrat's erythroplasia
M8081/2	Bowen's disease Intraepidermal squamous cell carcinoma, Bowen's type
M8082/3	Lymphoepithelial carcinoma Lymphoepithelioma
M809-M811	Basal cell neoplasms
M8090/1	Basal cell tumour NOS
M8090/3	Basal cell carcinoma NOS Basal cell epithelioma
M8091/3	Multicentric basal cell carcinoma
M8094/3	Basosquamous carcinoma

نمونه ای از طبقه بندی بین المللی تومورها (ICD-O)

Gingiva. gingival (continued)

recession K06.0

- generalized K06.01
- Localized K06.00
- Postinfective K06.0
- Postoperative K06.0

Gingivitis

- acute K05.0
  - -ulcerative, necrotizing A69.10
  - associated with menstrual cycle N94.8X
  - chronic K05.1
    - -desquamative K05.13
    - -hyperplastic K05.11
    - -ulcerative K05.12
    - - -necrotizing A69.10
  - fusospirochactal A69.10
  - pregnancy O26.80
  - Vincent's A69.10

Gingivostomatitis

- herpesviral B00.2X
- streptococcal. acute K05.00

Glanders A24.-**Glands, swollen, head and neck R59.VX****Glandular fever B27.8X****Glomangioma M8712/0****Glossitis K14.0**

- areata exfoliativa K14.1
- atrophic NOS K14.42
- median rhomboid K14.2
- migratory. benign K14.1
- syphilitic A52.72

Glossodynia K14.69**Glossopyrosis K14.60****Glucocorticoids, topical, poisoning T49****Glycogen storage disease E74.0X**

ICD-DA نمونه ای از اندکس الفبائی

DISEASES OF THE DIGTIVE SYSTEM

- K00.58 Other hereditary disturbances in tooth structure
Dentinal dysplasia
Shell teeth
- K00.59 Hereditary disturbances in tooth structure
Unspecified
- K00.6 Disturbances in tooth eruption**
- K00.60 Natal teeth
- K00.61 Neonatal teeth
- K00.62 Premature eruption [dentia praecox]
- K00.63 Retained [persistent] primary [deciduous] teeth
- K00.64 Late eruption
- K00.65 Premature shedding of primary [deciduous] teeth
Excludes : exfoliation of teeth (attributable to disease of surrounding tissues) (K08.0X)
- K00.68 Other specified disturbances in tooth eruption
- K00.69 Disturbance in tooth eruption, unspecified
- K00.7 Teething syndrome**
- K00.8 Other disorders of tooth development**
Includes: Intrinsic staining of teeth NOS
Excludes: Discolorations of local origin (K03.6-K03.7)
- K00.80 Colour changes during tooth formation due to blood type incompatibility
- K00.81 Colour changes during tooth formation due to malformation of biliary system
- K00.82 Colour changes during tooth formation due to porphyria
- K00.83 Colour changes during tooth formation due to tetracyclines
- K00.88 Other specified disorders to tooth development
- K00.9 Disorders of tooth development, unspecified**
- K01 Embedded and impacted teeth**
Excludes: Embedded and impacted teeth with abnormal position of such teeth or adjacent teeth (K07.3)
- K01.0 Embedded teeth**
An embedded tooth is a tooth that has failed to erupt without obstruction by another tooth
- K01.1 Impacted teeth**
An impacted tooth is a tooth that has failed to erupt because of obstruction by another tooth
- K01.10 Maxillary incisor

نمونه ای از لیست شماره ای ICD-DA

SEX	M = 0	☐		
AGE	F = 1	☐	ICD - DA CODES	
	<input type="text"/>	<input type="text"/>		
	YEARS			
OPTIONAL CODES			1	<input type="text"/>
OCCUPATION	<input type="text"/>	<input type="text"/>	2	<input type="text"/>
ETHNIC GROUP	<input type="text"/>	<input type="text"/>	3	<input type="text"/>
PATIENT TYPE	<input type="text"/>	<input type="text"/>	4	<input type="text"/>
RELIGION	<input type="text"/>	<input type="text"/>	5	<input type="text"/>
TYPE OF INSTITUTION	<input type="text"/>	<input type="text"/>	6	<input type="text"/>
EXAMINING STAFF	<input type="text"/>	<input type="text"/>	7	<input type="text"/>
			8	<input type="text"/>
			9	<input type="text"/>
			10	<input type="text"/>
			11	<input type="text"/>
			12	<input type="text"/>
			13	<input type="text"/>
			14	<input type="text"/>
			15	<input type="text"/>
			16	<input type="text"/>

برای ثبت کدها می توان از جدول فوق استفاده نمود.